

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

- Στα πιο κάτω παραδείγματα να επισημάνετε αν το επίθετο που προσδιορίζει το ουσιαστικό του προσθέτει μια μόνιμη ή παροδική /προσωρινή ιδιότητα. Στη συνέχεια να προσπαθήσετε με τη βοήθεια του καθηγητή σας να δώσετε έναν ορισμό για το νέο συντακτικό φαινόμενο.

Παραδείγματα	Μόνιμη / Παροδική ιδιότητα	Ορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> • Ο δικαστής με το <u>ήρεμο</u>πρόσωπο ανακοίνωσε την απόφαση. • Ο δικαστής με <u>ήρεμο</u> το πρόσωπο ανακοίνωσε την απόφαση. • Πέρασα από το σπίτι με τα <u>κλειστά</u> παράθυρα. • Είδα το σπίτι με τα παράθυρα <u>κλειστά</u>. • Άγησίλαος <u>φαιδρῶ</u> τῷ προσώπῳ ἐκέλευσεν. • Ἐνταῦθα ἦν πόλις <u>ἐρήμη</u> <u>μεγάλη</u>. • Κατέλαβον τὴν πόλιν <u>ἐρήμην</u>. 		

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Παραδείγματα	Τι μπορεί να τεθεί ως επιθετικός προσδιορισμός .
<ul style="list-style-type: none"> • Ο καλός πολίτης ενδιαφέρεται για την πόλη του. • Η μεγάλη πόλη προξενεί προβλήματα στους κατοίκους. • Ο Πλούτωνας ήταν ο 	

<p>βασιλιάς του κάτω κόσμου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στον όμιλό μας έλαβαν μέρος πέντε παιδιά. • Οι εργαζόμενοι μαθητές κουράζονται πολύ. • Τὰ πονηρὰ κέρδη ήδονας έχει μικράς, ὕστερον δὲ λύπας μακράς. • Ταῦτα δ' ἐποίει τέτταρας ἡμέρας. • Ἐντυγχάνομεν τοῖς ἡμετέροις στρατηγοῖς. • Τὰς ήδονας θήρυσεν τὰς μετὰ δόξης. • Τὴν πλησίον τύχην οὐκ ἴσμεν. • Ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος κραταιός ἐστι. • Τοῖς κειμένοις νόμοις πείθομαι. • Οὗτος ὁ ἀνὴρ προὔδωκεν ἡμᾶς. • Ἔστι δίκης ὀφθαλμὸς ὅς τὰ πάνθ' ὀρᾷ. • Ἡ τοῦ βασιλέως δόξα ἐστὶ μεγίστη. • Αἱ παρὰ τὴν θάλατταν πόλεις πλούσιαι εἰσὶ. • Ὁ Ἀλφειὸς ποταμὸς ἐρρῦη μέγας. • Τῶν φευγόντων τινὲς πρὸς τὸ Δήλιον ὄρος ὤρμησαν. • Γέρων ἀνὴρ. Γραῦς γυνή. • Ἄνδρες δικασταί. • Ἄνδρες Ἀθηναῖοι. 	
---	--

ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Σημειώστε τις λέξεις που λειτουργούν ως κατηγορηματικοί προσδιορισμοί.

Παραδείγματα	Λέξεις
<ul style="list-style-type: none"> • Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται. • Ἀπεχώρησαν ἄκροις δακτύλοις. • Μόνοι οἱ θεοὶ ἄνευ λύπης διάγουσιν. • Αὐτὸς Μένων ἐβούλετο. • Ἐν μέσῃ τῇ στρατιᾷ τῶν βαρβάρων Κῦρος ἦν. • Πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. • Σύμπασαν τὴν στρατιὰν παρέτασεν. • Ἔστι δὲ λιμὴν ἐρήμος καὶ ἔσχατος. • Καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογῆσω σε. • Τοὺς ἐφόρμους ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσι ἐποιοῦντο. 	

Στα παραδείγματα που ακολουθούν προσέξτε τη χρήση του άρθρου σε σχέση με τον κατηγορηματικό προσδιορισμό.

Παραδείγματα	Χρήση άρθρου
<p>Κατέλαβον τὰς πόλεις ἐρήμους.</p> <p>Ἡ Ἀρετὴ ἀπλήν τὴν ἐσθῆτα ἔφερεν.</p> <p>Κενὴ ἢ εὐνή ἐδήλου τὴν τῶν νεοσσῶν ἀπέπλευσιν.</p> <p>Ἀγησίλαος φαιδρῶ τῷ προσώπῳ ἐκέλευεν.</p> <p>Ἀλέξανδρος πυκνὰς ἐπέταξε τὰς ἰλας τῶν ἰππέων.</p> <p>Ὁ Ἥφαιστος τέμνει ὄξει τῷ πελέκει.</p> <p>Προφαίνεται ἐλαύνων ἰδροῦντι τῷ ἵππῳ.</p> <p>Τιμοκράτης ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει ἐνομοθέτει.</p>	

Ασκ**ήσεις**

1. Στα πιο κάτω παραδείγματα να διακρίνετε τον επιθετικό (επ) από τον κατηγορηματικό προσδιορισμό (κπ).

- α) Ἡ δὲ ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι.
- β) Κατεκείμην τὴν νύκταν ὅλην.
- γ) Ἐν μέσῳ αἰθέρι κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος.
- δ) Γραῦς γυνὴ τοιαῦτα πεποίηκε.
- ε) Εἶχον τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας.
- στ) Ἐναυμάχησαν δισεπαρμέναις ταῖς ναυσί.
- ζ) Οἱ Ἀθηναῖοι ἐλευθέραις ταῖς ψυχαῖς ἐπολιτεύοντο.
- η) Ἰππίας κατέλυσεν τὴν δημοκρατίαν τὴν ἐν Ἀθήναις.
- θ) Οἶμαι δεῖν τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν ἰᾶσθαι.
- ι) Ἡ ἄγαν ἐλευθερία εἰς δουλείαν μεταβάλλει.

2. Τι αλλαγές πρέπει να γίνουν, ώστε κάθε παράδειγμα να αποκτήσει επιθετικό προσδιορισμό;

α) Οἱ λόγοι τοῦ Δημοσθένους πάντας ἡμᾶς τέρπουσιν.

β) Τοῖς νόμοις τοῦ Σόλωνος πείθομαι.

γ) Τὸ ὄρος Αἰγάλεων θρόνος ποτὲ τοῦ Ξέρξου ἦν.

δ) Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἐμμένουσι τοῖς λογισμοῖς.

3. Να θέσετε τις λέξεις που βρίσκονται μέσα στις παρενθέσεις, στην κατάλληλη θέση και πτώση, ώστε να γίνουν επιθετικοί προσδιορισμοί.

α) Ἡ ἀγάπη μεγίστη ἐστὶ (μήτηρ)

β) Τὰ ἔπη ἀναγιγνώσκειν(Ὅμηρος)

γ) Χρημάτων δέομαι (πολύς)

δ) Τοῖς λόγοις πιστεύομεν (φίλος)
